

OBSAH

Předmluva	8
Úvod	9

A Firefly Book

Published by Firefly Books Ltd. 2014

Copyright © 2014 Quarto Inc.

Czech edition © 2015

Nakladatelství Slovart, s. r. o.

Translation © 2015 Vladimír Golombek

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, uložena ve vyhledávacím systému či šířena jakýmkoli způsobem – elektronicky, mechanicky, kopírováním, nahráváním či jinak – bez předchozího písemného svolení majitelů autorských práv.

Z anglického originálu

A History of the Book in 100 Books

vydaného nakladatelstvím

Firefly Books Ltd. v roce 2014

přeložil Vladimír Golombek

Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o.,

v Praze roku 2015

Redakce Markéta Tomášová

Editor Jan Pavel

Sazbu zhotovil ALIAS PRESS, s. r. o., Bratislava

Vytištěno v Číně

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ISBN 978-80-7529-021-2

www.slovart.cz

Kapitola 1 10 **NA POČÁTKU...**

1 Jeskynní malby: Jeskyně El Castillo	14
2 Nejranější důkazy matematických poznatků: Kost z Ishanga	16
3 Tabulky s klínovým písmem: <i>Epos o Gilgamešovi</i>	18
4 Andská záhada: Kipu z Caral-Supe	20
5 Egyptské knihy na papyru: <i>Aniho kniha mrtvých</i>	22

Kapitola 2 24 **ORIENTÁLNÍ PŘÍSTUPY**

6 Čínské příspěvky k rozvoji knižní produkce: Proužky z Guodian Čchu	28
7 Hromadná výroba v Japonsku: <i>Dhárání císařovny Šótoku</i>	30
8 Monumentální počín v Koreji: <i>Tripitaka Koreana</i>	32
9 Indický rukopis na palmovém listu: <i>Sútra dokonalé moudrosti z Nálandy</i>	34
10 Nejrozsáhlejší knihy v historii: <i>Encyklopedie Jung-le</i>	36
11 Kost, bambus a kůra: <i>Pustaha batackého etnika</i>	38
12 Barmský skládací formát: <i>Parabaik</i>	40

Kapitola 3 42
KLASICKÁ DÍLA

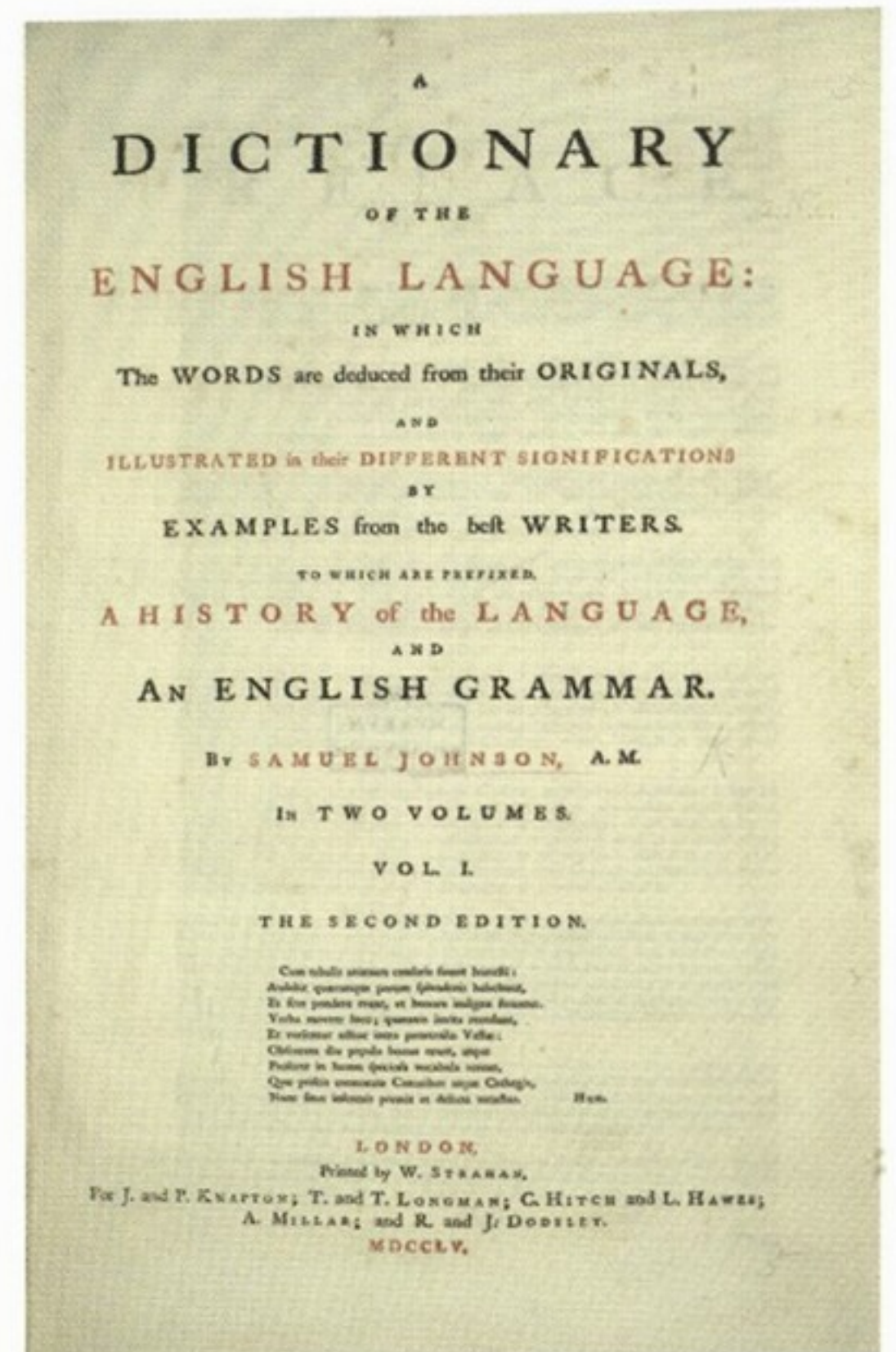
13 Původ klasické knihy pro děti:	
Ezopovy bajky	46
14 Nadčasový epos: Homérova <i>Ilias</i>	48
15 Rané veledílo etiopského umění:	
Garimova evangelia	50
16 První kuchařky: <i>Apicius</i>	52
17 Zázrak matematiky:	
Archimédův palimpsest	54

Kapitola 4 56
SVĚT A KNIHA
VE STŘEDOVĚKU

18 Nejcenější poklad Irsku:	
<i>Evangeliář z Kellsu</i>	60
19 Rozkol a konflikt:	
Chludovský žaltář	62
20 Vznik farmakologie:	
Dioscoridova <i>De Materia Medica</i>	64
21 Mistrovské dílo arménské iluminace:	
Evangelia T'orose Roslina	66
22 Zrod kartografie:	
Ptolemaiova <i>Geographia</i>	68
23 Mořeplavcův průvodce Byzancí:	
Cristoforova <i>Liber Insularum</i>	
<i>Archipelagi</i>	70
24 Iluminace od mistra modlitební	
knížky: <i>Roman de la Rose</i> z Brugg	72
25 Obr mezi obry: Farneseovy <i>Hodinky</i>	74

Kapitola 5 76
SVĚTLO Z VÝCHODU

26 Nejstarší tištěná kniha:	
<i>Diamantová sůtra</i> z Tunchuangu	80
27 Literární a výtvarné veledílo:	
<i>Příběh prince Gendžiho</i>	
autorky Murasaki Šikibu	82
28 „Indický Ezop“: <i>Pančatantra</i>	84
29 Klasická islámská kniha	
o astronomii: As-Súfiho	
<i>Kniha stálic</i>	86
30 Zapomenutý předchůdce	
Leonarda da Vinci: Al-Džazářiho	
<i>Kniha znalostí důmyslných</i>	
<i>mechanických zařízení</i>	88
31 První „atlas“ anatomie:	
<i>Mansurova Anatomie</i>	90
32 Raná islámská kniha, vyrobená	
na Jávě: <i>Boke van Bonang</i>	92

Kapitola 6 94
ZMĚNA POMĚRŮ

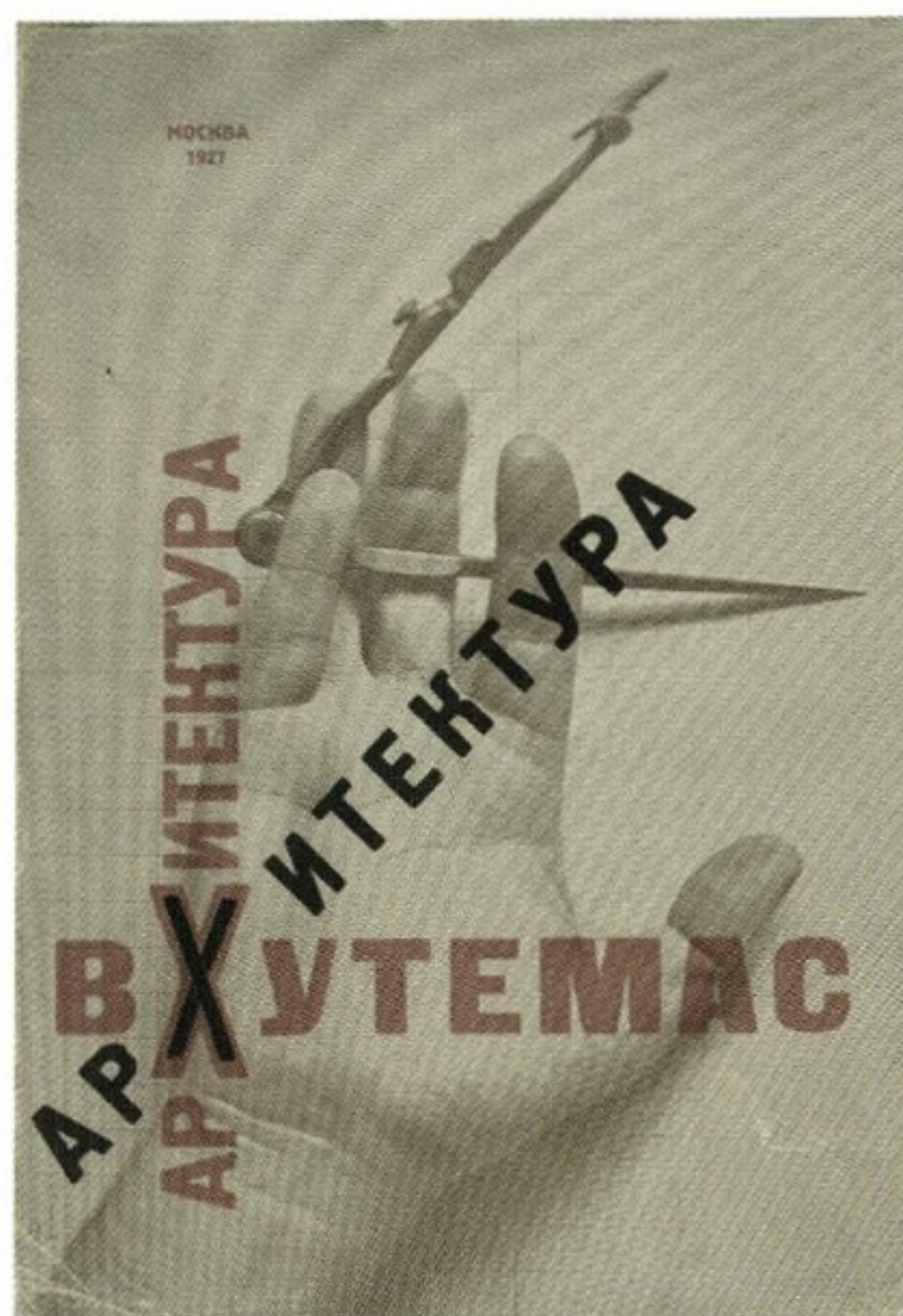
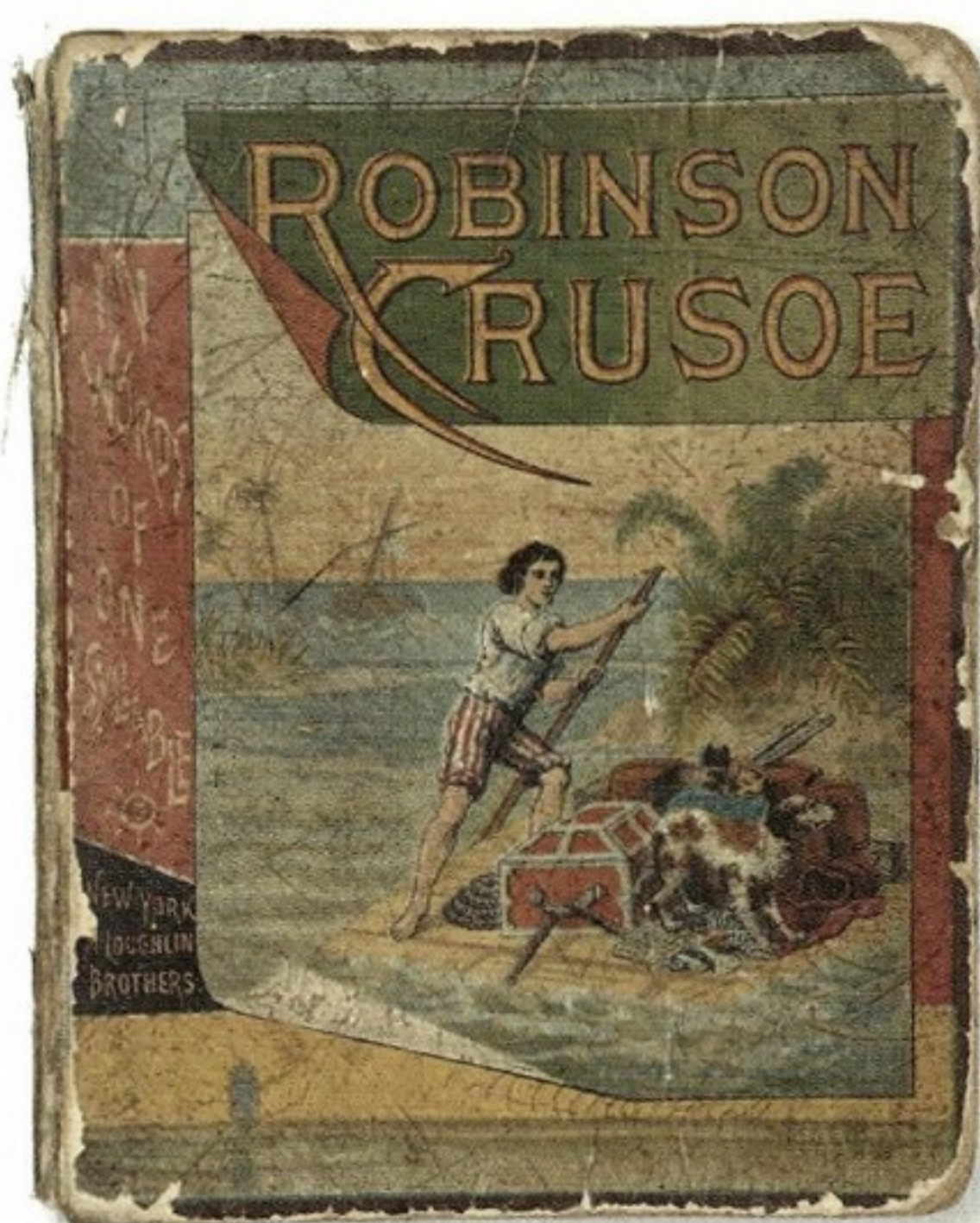
- 33 Gutenbergova revoluce:
Gutenbergova 42řádková bible 98
- 34 Trhák mezi inkunábulemi:
Schedelova *Norimberská kronika* 100
- 35 Kniha od prvního anglického
tiskaře: Caxtonova
Umrvněná hra v šachy 102
- 36 První kniha vtípů:
Wynkynova *Demaundes Joyous* 104
- 37 První vědecké texty:
Euklidova *Elementa Geometriae* 106
- 38 Předloha pro budoucí podobu knih:
Vergilius od nakladatelství Aldine 108
- 39 Tisk v arabštině: Gregoriová
Kniha hodiněk 110
- 40 Počátky tisku v Africe:
Sefer Abudarham 112
- 41 Nebeské hlasy: Svatohavelské
Cantatorium 114
- 42 Řešení sporu ohledně Gutenberga:
Kostnický graduál 116
- 43 Stěžejní dílo biblické učenosti:
Komplutenská polyglota 118

Kapitola 7 120
NEBEZPEČNÝ VYNÁLEZ

- 44 Utváření švédského jazyka:
Bible Gustava Vasy 124
- 45 Cenzura v praxi: Erasmovy
De ratione conscribendi epistolas 126
- 46 První tisk v Britské Americe:
Žaltář z Bay Colony 128
- 47 Předkolumbovský život z pohledu
Aztéků: *Codex Mendoza* 130
- 48 Za pepřem a muškátovým oříškem:
Linschotenovo *Itinerario* 132
- 49 První novodobá anatomická
studie: Vesaliova *De humani
corporis fabrica* 134
- 50 Podivuhodný amatérský astronom:
Braheho *Astronomiae* 136
- 51 Základní kámen moderní vědy:
Newtonova *Principia* 138
- 52 Odbornost pro každého:
Markhamův *Cavelarice* 140
- 53 Módní oblékání: *Umění a řemeslo*
Margarethy Helmové 142
- 54 Pozoruhodný britský příspěvek
botanice: *Podivuhodný herbář*
Elizabeth Blackwellové 144
- 55 Barokní tanec na rytmus doby:
Tomlinsonovo *Umění tance* 146

Kapitola 8 148
TISK V OSVÍCENSTVÍ

- 56 Rokoková úprava klasického
dramatu: Boucherův *Molière* 152
- 57 Největší slovník anglického
jazyka: Johnsonův *Slovník* 154
- 58 Jedna z prvních knih pro děti:
Newberyho *Hezká knížka
do kapsy* 156
- 59 Kompas osvícenství:
Diderotova *Encyklopedie* 158
- 60 Průkopník v získávání informací:
Linnaeusovo *Species Plantarum* 160
- 61 Sdělování informací
pomocí grafů: Playfairův
Obchodní a politický atlas 162
- 62 Zprávy o zločinu a trestu:
Newgateský soupis soudních případů 164
- 63 Literární podivnost, která Evropu
uchvátila: Sternův *Tristram Shandy* 166
- 64 Ohromná sprostárna, či literární
klasika?: Clelandova *Fanny Hill* 168
- 65 Práce Afroameričana v prastaré
disciplíně: Bannekerův *Almanack* 170
- 66 Mistr černé a bílé: Bewickův
Atlas britských ptáků 172
- 67 To nejlepší z krajinářské
architektury: Reptonovy
Červené knihy 174
- 68 Počátky hmatového písma:
Haüyovo *Vzdělávání nevidomých* 176

Kapitola 9 178

TISK V OBDOBÍ PÁRY

- 69 Patentovaná americká vynalézavost: Perkinsův patent 182
- 70 První kniha s fotografickými ilustracemi: *Fotografie britských vodních řas* Anny Atkinsové 184
- 71 Fotografie přichází do zemí třetího světa: Duperlyho *Daguerovské exkurze na Jamajku* 186
- 72 Tisk misionářů v Kanadě: Evansův *Slabikový zpěvník* 188
- 73 Objev četby na pokračování: Dickensova *Kronika Pickwickova klubu* 190
- 74 Braková literatura ve viktoriánském stylu: Powellův *Starý Grizzly Adams* 192
- 75 Novátorské knihy pro mladé čtenáře: *Robinson Crusoe v jednoslabičných slovech* Lucy Aikinové 194
- 76 Výchova ke kázni pomocí obrázků: Hoffmannův *Struwwelpeter* 196
- 77 Od středověkého mysticismu k modelování z papíru: Megendorferův *Velký cirkus* 198
- 78 Přicestuji, průvodce mám: Baedekerovo *Švýcarsko* 200
- 79 První slavný šéfkuchař: Soyerova *Moderní žena v domácnosti* 202
- 80 Marketing pro kolonie: Boldrewoodova *Loupež se zbraněmi* 204

Kapitola 10 206

KNIHA V BOUŘLIVÉM 20. STOLETÍ

- 81 Slepý prorok z Buenos Aires: Borgesova *Zahrada, v níž se cestičky rozvětvují* 210
- 82 Zásadní pokrok v produkci tiskovin: Carlsonův laboratorní deník 212
- 83 Tisk jako ztvárněné umění: *Hamlet* z Cranach-Presses 214
- 84 Interpretace amerického eposu na západním pobřeží: Whitmanova *Stébla trávy* 216
- 85 Revoluční tango: Kamenského *Tango s krávy* 218
- 86 Surrealistické cesty časem: Ernstův *Une Semaine de Bonté* 220
- 87 Pouliční literatura – hlas lidu: Nnadozieho *Pozor na Harloty* 222
- 88 Řešení potřeb vydavatelů ve 20. století: Lehmannovo *Invitation to the Waltz* 224
- 89 Nikdy se nevzdáme! Tajný tisk během války: Kamiňského *Kamienie na szaniec* 226
- 90 Nejvýznamnější samizdatová kniha: Bulgakovův *Mistr a Markétka* 228
- 91 Rady pro manželské soužití: *Láska v manželství* Marie Stopesové 230
- 92 Hranice politické propagandy: *Deník mladé dívky* Anny Frankové 232

Kapitola 11 234

DIGITALIZACE A BUDOUCNOST KNIHY

- 93 Práce jednoho člověka: Hunterovo *Old Papermaking* 238
- 94 Poslední ze starých, první z nových: *Milion náhodných číslic* projektu RAND 240
- 95 Modernizace středověkých rukopisů: *Elektronický Beowulf* 242
- 96 První elektronická kniha?: *Mechanická encyklopedie* Ángely Ruiz Roblesové 244
- 97 *Multum in Parvo* – nejmenší knihy: Nanobible z institutu Technion 246
- 98 Moderní technologie a manga: *Tisíc let manga* Brigitte Koyama-Richardové 248
- 99 Jsou „umělecké knihy“ knihami?: Antikniha *Franciscy Prietové* 250
- 100 Je to kniha, nebo je to kniha?: *Lontar* ze Sulawesi 252
- Významový slovník 254
- Seznam použité literatury 270
- Poděkování 278
- Autorská práva k obrázkům 279
- Rejstřík 284